

3.1 Mõned waldorfharidusega tegelevad rahvusvahelised organisatsioonid

1970. aastal rajatud **Haagi ring** (*The Hague Circle*) oli algselt Euroopa kooliliikumist haldav kogu mõtete ja kogemuste vahetamiseks. Praeguseks on sellest kujunenud rahvusvaheline waldorfkooliliikumist teadvustav kogu, mis kohtub 2 korda aastas; liikmeteks on waldorfkoolide liikumise esindajad.

Saksamaa Vabade Waldorfkoolide Ühendus (*Bund der Freien Waldorfschulen*, <http://www.waldorfschule.info/>) loodi natsismi ohu tingimustes 1933. aastal ja taasloodi 1946. aastal peakorteriga Stuttgartis. Ühendus vastutab waldorfkoolide ühiste ülesannete ja huvide eest. Hetkel on Saksamaal 213 waldorfkooli ja 10 õpetajate seminari, lisaks sellele on ühendusel ligikaudu 1900 üksikisikut liiget. Ühendus on omanud kesksel rollil waldorfhariduse edendamisel ja esindamisel maailmas. Suurima waldorfkoolide ja õpilaste arvuga riigi koolide ühendus on ka tänapäeval waldorfliikumise üheks lipulaevaks. Ühenduse tegevuse eesmärkideks on:

- edendada ja esindada waldorfharidust Saksamaal ja välismaal;
- teha koostööd asutustega waldorfhariduse alal Saksamaal ja välismaal;
- toetada ja nõustada koole;
- koordineerida tegevusi hariduspoliitika valdkonnas;
- korraldada ja läbi viia waldorfhariduse alaseid seminare, konverentse, sümposioone ja õpetajate täiendkoolitust;
- finantseerida õpetajate koolitust;
- kirjastada igakuiselt ajakirja Kasvatuskunst (*Erziehungskunst*).

Alates 1984. aastast tegutseb Ühenduse juures iseseisev Haridusuuringute Grupp (*Pädagogische Forschungsstelle beim Bund der Freien Waldorfschulen*), mille liikmeteks on ühenduse liikmed. Grupi eesmärkideks on uuringute toetamine ja elluviimine, uurimistulemuste, õppe- ja abimaterjalide kirjastamine ning täiendkoolituse ja teaduskoostöö korraldamine. Grupi tegevust rahastab ühendus ning projektideks on näiteks viimastel aastatel raha saadud eradoonoritelt ja järgmistelt fondidelt: Mahlestiftung, Damus Stiftung, Software AG Stiftung, Kreuzerstiftung ja GTS'i Zukunftsstiftung Bildung.

Ühenduse juurde on loodud waldorfhariduse ja waldorfkoolide liikumise edendamiseks mittetulundusühing **Waldorffond** (*Waldorf-Stiftung*). Fond finantseerib õpetajakoolituse algatusi ja waldorfkoolide põhivarade soetamist. Nendes valdkondades on viimastel aastatel tekkinud kasvav finantsvajadus, mida koolid ja seminarid ei ole võimelised omavahenditest kandma. Iseseisvate õppeasutustena saavad koolid ja seminarid tunduvalt vähem riiklikke vahendeid kui riigikoolid ja ülikoolid. Fondi kapital on kerkinud alates asutamisest 2001. aastal 5 miljoni euron. Fondi annetavad peamiselt waldorfliikumist toetavad üksikisikud ja organisatsioonid.

Steiner-Waldorfhariduse Euroopa Nõukogu (*European Council for Steiner Waldorf Education, ECSWE*, www.ecswe.org) kasvas välja Haagi ringist 1991. aastal. ECSWE on Euroopa Liidu ja selle naaberriikide kooliliikumiste nõukogu. Nõukogu ühendab Euroopa regiooni 22 waldorfkoolide ühendust ning kokku ligikaudu 630 waldorfkooli. Peakorter asub Brüsselis. Tegevuse eesmärkideks on:

- olla rahvusvaheliseks koostöökojaks liikmeks olevatele ühendustele;
- vahetada informatsiooni ja kogemusi ning arendada haridustegevust liikmeskoolide ja -asutuste hüvanguks;
- luua ja koordineerida ühist poliitikat Euroopa tasandil ja ellu viia vastavaid tegevusi,

- edendada hariduse kvaliteeti liikmesasutustes;
- koostada ja ellu viia rahvusvahelisi projekte;
- olla dialoogis haridustegelaste, teadlaste, poliitikute ja hariduspoliitika kujundajatega ja kõigiga, kes hoolivad laste heaolust;
- mõjutada poliitikaid ja seadusandlust nii riiklikul kui Euroopa tasandil lapsepõlve ja nooruse kaitseks ja hüvanguks.

ECSWE finantseerimise allikaks on riikide waldorfkoolide ühenduste rahaline toetus ja annetused. ECSWE nõukogu peab nõupidamisi 3 korda aastas. Nõupidamistel osalevad riikide ühenduste esindajad ning waldorfharidusega tegelevate rahvusvaheliste organisatsioonide esindaja. Olulisel kohal töös on kogemuste vahetamine ning koostöö erinevate rahvusvaheliste algatustega. EVWLÜ on otsustanud oma liikmelisuse ECSWE-s taastada 2010. aastal.

ECSWE üheks tegevusvaldkonnaks on toetada waldorfharidust käsitlevaid uuringuid peamiselt infovahetuse ja uuringute avalikustamise abil. Selleks on loodud **Waldorfuurijate ja -õpetajate Võrgustik** (*Waldorf Researchers and Educators Network*, WREN, <http://www.steinerwaldorfeurope.org/wren/index.html>).

Goetheanumi pedagoogika sektsiooni (*Educational Section at the Goetheanum*, www.paedagogik-goetheanum.ch) ülesandeks on toetada antroposoofiast inspireeritud pedagoogikat, haridusuuringuid, hariduse uuendamist ja haridusdialoogi. Pedagoogika sektsioon on Üldise Antroposoofilise Seltsi Vaba Vaimuteadusliku Kõrgkooli osa. Sektsiooni liikmeteks on Kõrgkooli liikmed, kes tegutsevad hariduse valdkonnas. Oma eesmärkide saavutamiseks sektsioon:

- korraldab rakendusuuringuid ja arendustegevust antroposoofilise pedagoogika valdkonnas ning koostööd uurijatega ning teiste hariduskäsitluste esindajatega;
- korraldab konverentse, seminare;
- osaleb koolidevahelistes tegevustes, korraldab koolide külastusi, koostööd kolleegidega ja loenguid;
- osaleb rahvusvahelises koostöös (*Freunde der Erziehungskunst Rudolf Steiners*, IAO, ECSWE jt).

Pedagoogilist sektsiooni juhatab 10-liimeline kolleegium. Sektsioonil on 2 kaastöötajaga kontor Dornachis Šveitsis. Sektsiooni finantseeritakse erinevatelt asutustelt saadud toetustega; põhiliselt Saksa waldorfkoolidelt ja Saksa Waldorfkoolide Ühenduselt aga ka teistelt koolidelt ja koolide ühendustelt.

Rahvusvaheline Ühendus Waldorfhariduse Toetamiseks Ida- ja Kesk-Euroopas ning Teistes Idariikides (*Internationale Assoziation für Waldorfpädagogik in Mittel- und Osteuropa und weitere östliche Länder e.V., International Association for Waldorf Pedagogy in Middle and Eastern Europe and other Eastern Countries*, IAO, www.iao-waldorf.de) loodi 1993. aastal. Ühenduse eesmärgiks on koordineerida “lääneriikide” toetust “idariikidele”. IAO peakorter asub Stuttgartis Saksamaal. IAO liikmeteks võivad olla üksikisikud, haridus- ja koolitusasutused. Ühenduse nõukokku kuuluvad abi saavate riikide, partnerorganisatsioonide ja Ühenduse juhatuse liikmed.

Hetkel on IAO tegev Armeenias, Horvaatias, Tšehhis, Eestis, Gruusias, Ungaris, Kasahstanis, Kõrgõzstanis, Lätis, Leedus, Moldaavias, Poolas, Rumeenias, Venemaal, Slovakkias, Sloveenias, Tadžikistanis ja Ukrainas. IAO korraldab igal aastal üle 40 õpetajate koolituskursuse pöörõhuga mitme aasta jooksul toimuvatele jätkukursustele. Toetust antakse ainult koostöös toetust saava riigi waldorfkoolide ühendava

organisatsiooniga. IAO eksperdid nõustavad waldorfkoolide tegevõpetajaid õppetöö korraldamise, õppekava ja koolide haldamise küsimustes.

IAO eesmärkideks on

- aidata luua riikides sidemeid ning tagada selleks õiguslik ja poliitiline tugi;
- anda koolidele nõu pedagoogilistes ja õiguslikes küsimustes;
- tõlkida ja kirjastada waldorfharidust puudutavaid kirjutisi ja õppematerjale;
- õpetajate koolitamine (eriti kesk- ja ülaastme osas) sh koolikülastused, praktiseerimisvõimalused, stipendiumid;
- toetada uurimistööd, avalikkuse teavitamist, waldorfkoolide vahelist koostööd ning haridusküsimuste rahvusvahelist käsitlemist;
- korraldada nimele Waldorf ja Rudolf Steiner nimekasutust seoses koolide ja haridusega.

IAO tegevusi finantseeritakse liikmemaksudest, annetustest ja sihtotstarbelistest toetustest. IAO haldamist toetab Saksamaa Waldorfkoolide Ühendus.

IAO on finantseerinud tegevusi ka Eestis. Nii on näiteks viimasel kolmel aastal toimunud ja IAO poolt finantseeritud waldorfkoolide õpetajate koolitusseminarid esitatud järgnevas tabelis.

Tabel IAO poolt toetatud õpetajate seminari Eestil aastail 2006–2009

Aasta	Kursuse nimi ja toimumise koht	Toetatud tegevus
2006	Võõrkeele- ja muusikaõpetajate rahvusvaheline kursus Tartus	(lektorite kulu)
2006	Rahvusvaheline waldorfkooli õpetajate suvekursus Viljandis	(lektorite kulu)
2007	Võõrkeele- ja muusikaõpetajate rahvusvaheline kursus Tartus	(lektorite kulu ja tõlkimine)
2007	Rahvusvaheline waldorfkooli õpetajate suvekursus Viljandis	(lektorite kulu)
2008	Rahvusvaheline waldorfkooli õpetajate suvekursus Viljandis	(lektorite kulu)
2009	Rahvusvaheline waldorfkooli õpetajate suvekursus Viljandis	(lektorite kulu)

Allikas: EVWLÜ

Enamasti toetatakse välislektoritega seotud kulusid. Lisaks on toetatud ka raamatute tõlkimist, Eesti waldorfõpetajate täiendkoolitust välismaal ja 2009. aastal waldorfkoolide vahelist õpetajate nõustamist, kus üks kogenud waldorfõpetaja külastab teisi koole, seal toimuvaid tunde ning nõustab õpetajaid.

Varajase Lapseea Steiner-Waldorfhariduse Rahvusvaheline Ühendus (*International Association for Steiner/Waldorf Early Childhood Education*, IASWECE, www.iaswece.org) rajati 1969. aastal Stuttgardis. 2005. aastal loodi ühendus uuesti laiema rahvusvahelisel alusel. Ühenduse peakorter asub Stockholmis. Ühenduse nõukogusse kuuluvad täisliikmete esindajad. Ühenduse eesmärkideks on:

- edendada koostööd kolleegide vahel kohtumiste, konverentside ja töögruppide korraldamise läbi;
- toetada waldorfharidusele põhinevat tööd väikelastega ning parandada selle kvaliteeti;
- edendada koolitus- ja täiendõppe võimalusi hooldajatele ja lasteaia õpetajatele;
- läbi viia ja toetada koostöist uurimistööd väikelapse kasvatamise ja harimise küsimustes;
- teha koostööd lapsevanemate, haridustöötajate ja laiema üldsusega väikelapse vajaduste küsimustes;
- kaitsta varajase lapseea steiner-waldorfhariduse vabadust ja nime;
- pakkuda informatsiooni ja trükiseid varajase lapse waldorfhariduse kohta;
- toetada vastavasisulisi projekte kõikjal maailmas.

IASWECE täisliikmeteks võivad olla riikide või üleriigiliste varajase lapsee waldorfhariduse ühendused, kui neisse kuulub vähemalt 10 lasteaeda või muud varajase lapsee haridusalgatust. Hetkel on ühenduse täisliikmeteks Austraalia, Austria, Belgia, Tšehhi, Taani, Soome, Prantsusmaa, Saksamaa, Iirimaa, Itaalia, Põhja-Ameerika, Norra, Poola, Rumeenia, Venemaa, Hispaania, Lõuna-Aafrika Vabariik, Rootsi, Šveits, Ukraina, Suurbritannia, Holland, Ungari, Iisrael, Jaapan. Riikide ühendused, millised ei täida nõutavaid tingimusi, ning lasteaiad ja üksikisikud võivad olla ühenduse toetajaliikmed.

Põhja-Ameerika Waldorfkoolide Ühendus (*The Association of Waldorf Schools of North America*, AWSNA, http://www.whywaldorfworks.org/04_AWSNA/index.asp) rajati 1968. aastal eesmärgiga toetada waldorfkooli ja õpetajate koolitust ning seeläbi edendada waldorfharidust Põhja-Ameerikas ja laiemalt kogu maailmas. Hetkel on Põhja-Ameerikas üle 250 waldorfkooli ja 14 waldorfõpetajate täiendkoolituse asutust. AWSNA töö on korraldatud 8 regiooni baasil. Iga täisliikme staatuses kool/koolitusasutus on esindatud regiooni delegaatide ümarlauas ühe delegaadiga. Regiooni koolid toetavad üksteist ning annavad nõu uutele ja noortele koolidele. Regiooni tööd koordineerib regiooni nõukogu. AWSNA tööd kontinendi tasandil korraldab 3-liikmeline juhatus ning seda tööd nõustab AWSNA nõukogu. Koolid ja õpetajakoolituse asutused võivad olla erineva tasemega.

AWSNA liikmed:

- areneva kooli liikme tase: asutus, millel on kolmeks aastaks kava kooli arendamiseks; see tase tagab võimaluse nõu saamiseks regiooni teistelt waldorfkoolidelt; sageli määratakse AWSNA regiooni poolt selleks nõuandev töörühm;
- kandidaatliikme tase: asutus, mis on läbinud kujunemisfaasi ning taotlenud AWSNA täisliikme staatust ning alustanud AWSNA akrediteerimise protsessi või enesehindamisprotsessi (see tegevus võtab tavaliselt 3 aastat aega);
- täisliikme tase: asutus, mis on läbinud akrediteerimise või enesehindamise, on tunnustatud regionaalse kogu poolt ning omab kogus oma esindajat.

AWSNA põhitegevusteks on:

- waldorfhariduse arendamise kavandamine ja waldorfhariduse esindamine Põhja-Ameerikas;
- koordineerida liitunud koolide nõustamist õppekavade, lapse arengu, mentorluse, koolikorralduse ja finantseerimise valdkondades;
- konverentside ja seminaride korraldamine;
- waldorfõpetajate toetamine toetuste ja laenudega koolituste finantseerimiseks, waldorfõpetajate koolituskeskuste koostöö koordineerimine; õppekirjanduse ja materjalide tootmine; pedagoogiline nõustamine;
- uurimistegevuse toetamine, partnerlus Waldorfhariduse Uurimise Instituudiga;
- waldorfkoolide akrediteerimine ja alustavate koolide nõustamine;
- finantsvahendite hankimine waldorfhariduse toetamiseks;
- AWSNA haldus- ja arendusvõrgustiku (*Development and Administrative Network of AWSNA*, DANA) töö korraldamine;
- kauba- ja teenusmärkide Waldorf, Rudolf Steiner ja Steiner esindamine Põhja-Ameerikas.

Waldorfhariduse Uurimise Instituut (*The Research Institute for Waldorf Education*, <http://www.waldorfresearchinstitute.org/>) loodi 1996. aastal eesmärgiga süvendada ja edendada waldorfhariduse alaseid uuringuid. tagada pidev infovahetus laiema hariduskogukonnaga ning toetada uurimistulemustega õpetajate tööd kõigis koolitüüpides. Instituut on loodud waldorfliikumise algatusel ning teeb koostööd Vaba Vaimuteadusliku Kõrgkooli pedagoogika seksiooniga. Finantstuge on saadus AWSNA-lt, *Midwest Shared Gifting Group*'lt, Waldorfkoolide Fondilt ja Waldorfõppekava fondilt. Instituut on AWSNA toetajaliige ja kaasrahastab projekte koos Ühendusega. Toetatud uurimisprojektid on

tegelenud näiteks tähelepanuhäirete, noorukiea arengu, ülaastme õppekava ja hindamise küsimustega. Instituut rahastab ka seminaride ja konverentside korraldamist, milles osalevad nii pedagoogid, psühholoogid, arstid kui ka sotsiaalteadlased. Instituut kirjastab uurimistulemusi ning üllitab 2 korda aastas Instituudi uuringute ajakirja (*Research Bulletin*).

Rudolf Steineri Kasvatuskunsti Sõbrad (*Freunde der Erziehungskunst Rudolf Steiners e.V.*, <http://www.freunde-waldorf.de/>) loodi 1971. aastal waldorfliikumise toetamiseks eesmärgiga toetada sõltumatu hariduse algatusi, vabadust hariduses ja waldorfharidust kõikjal maailmas. Ühing toetab waldorflasteaedu, -koole, teisi haridusalgatusi, ravipedagoogika ja sotsiaalteraapia asutusi ning sotsiaaltöö projekte. Ühingu peakorter asub Berliinis Saksamaal. Karlsruhe kontor korraldab igal aastal ligikaudu 500 vabatahtliku noore tööd välismaal. Ühingul on ligikaudu 1000 liiget sh üksikisikud, koolid ja teised asutused. Ühingul on kontaktid üle 400 asutusega kogu maailmas. Igal aastal ühing edastab 3 miljoni euro ulatuses annetusi ligikaudu 200 projektile. Kõik ühingule tehtud annetused edastatakse, haldus- ja personalikulud kaetakse liikmemaksudest või eraldi toetuskampaaniate abil. Enamik (97%) annetustest on sihtotstarbelised konkreetsetele haridusasutustele. Määratlemata sihitusega annetusi haldab Rahvusvahelise Toetuse Fond, mis rahastab kiireloomulisi abivajadusi. Koostöös Saksamaa Liitvabariigi Majanduskoostöö Ministeeriumiga rahastatakse valitsusväliseid organisatsioone arengumaades (ühingu panus on sel juhul 25%). Korraldatakse riikide poolt alafinantseeritud või mittefinantseeritud waldorfkoolide abistamiseks sponsorlus- ning partnerlusprogramme. Toetatud on ka „hädaharidust“ (*emergency education*) kriisipiirkondades Kosovos ja Liibanonis. Õpetajakoolituseks on soovijatel võimalik taotleda stipendiumeid. Avalikkuse teavitamiseks avaldatakse pidevalt informatsiooni ühingu kodulehel ja kirjastatakse 2 korda aastas uudislehte.